

Entomofiches
Aanleggen van een collectie.

Een collectie opstarten.
Fiche 1-1

Werkgroep Ongewervelden LIKONA
Versie 21 november 2005
B. Bosmans

Een collectie opstarten.

Een collectie is een noodzakelijk **werkinstrument** om kevers te bestuderen. Een collectie dient ter **controle van determinaties** en laat dit ook controle toe van de determinaties door derden.

Is een collectie noodzakelijk? *Een verzameling aanleggen is niet steeds noodzakelijk, maar is afhankelijk van wat men wil doen.*

- Bij een algemene interesse in kevers, of wanneer je vooral met goed herkenbare soorten wil werken, is het aanleggen van een verzameling nuttig, maar niet nodig.
- Als je interesse groeit naar een studie, bij een specialisatie in families of wanneer je moeilijke soorten op naam wil brengen, is een verzameling onmisbaar.

Waarnemen versus verzamelen. *Een 'verzameling' kan ook bestaan uit waarnemingsgegevens of een fotodatabank.*

Beperkte insectengroepen en families kunnen met wat oefening of onder begeleiding veilig op naam gebracht worden zonder de dieren in te zamelen.

- De meeste sprinkhanen en krekels in onze fauna zijn met wat oefening op naam te brengen. Door de dieren kort in te vangen en na determinatie terug vrij te laten lukt dit al aardig. Sprinkhanen die geluid maken kan je ook al op het gehoor op naam brengen.
- Libellen kunnen vrij goed op zicht, en vaak met behulp van een verrekijker, op naam gebracht worden.
- Het aantal dagvlinders is in onze fauna beperkt. Het lukt snel om vlinders op het zicht te herkennen. Bij twijfel neemt men een foto van het exemplaar. Invangen en na determinatie terug vrijlaten kan ook.
- Nachtvinders vragen al meer oefening. Hier zijn echter uitstekende determinatiewerken voorhanden die op basis van foto-vergelijking correcte determinaties toelaten. Invangen en vrijlaten is hier een veel gebruikte techniek. Nachtvinders zijn echter een moeilijke opdracht. Al kan je de meeste onder begeleiding van kenners en na jaren zelfstudie goed op naam brengen, toch zijn er families en geslachten waarbij controle vereist is.

→ *In deze fiche worden verder louter kevers behandeld.*

Kevers verzamelen. *Voor kevers is verzamelen de enige uitweg om de dieren op naam te brengen.*

Alleen al het formaat van de meeste keversoorten maakt veldbepaling onmogelijk. Bovendien vereist een correcte naamgeving niet zelden een grote uitvergroting onder een binoculair. Soms ook zijn genitaalpreparaten onmisbaar. Zeker bij soorten die moeilijk te determineren zijn, of waar vaak vergissingen worden gemaakt, moeten controle op determinaties mogelijk zijn. Onnodig om te vermelden dat dit niet met levende exemplaren kan.

Veel groepen en soorten kunnen enkel worden gevonden door vangstechnieken toe te passen die de insecten doden. Een goed beeld van de houtkeverfauna in een gebied is onmogelijk zonder vallen te gebruiken. Eenmaal een studie het doden van insecten onvermijdelijk maakt, worden de dieren ook op een correcte manier in een collectie bijgehouden. Een zelf aangelegde collectie vereenvoudigt bovendien nieuwe determinaties.

Een collectie is een werkinstrument. *Een insectencollectie is geen esthetisch object. Een collectie is een praktisch en noodzakelijk werkinstrument in de studie van insecten.*

Een collectie is onmisbaar om zich te verdiepen in de kenmerken van soorten. Bij inventarisaties is een collectie belangrijk om insecten gemakkelijker (en juist) op naam te brengen.

- Exemplaren in een collectie dienen als vergelijkingsmateriaal bij het determineren. Er zijn genussen waarbij de soorten onderling zeer moeilijk te onderscheiden zijn. Andere genussen zijn dan weer enorm variabel in uiterlijk.
- Determinatiesleutels zijn niet steeds duidelijk. Juist gedetermineerde exemplaren in een collectie helpen om beschrijvingen in determinatiewerken juist te interpreteren.
- Een collectie is een tijdsopname. Insecten in een collectie laten toe om de dieren, of het gebied waarin ze werden verzameld, ook jaren later nog verder te bestuderen.

- Een collectie laat nieuwe determinatie toe wanneer een soort wordt opgesplitst in twee afzonderlijke soorten. Bovendien kan bij een twijfelachtige determinatie een exemplaar opnieuw bekeken worden.
- Collecties vormen een controleerbare weergave van het gebied waarbinnen de exemplaren ingezameld werden. Ze geven bovendien aanwijzingen naar regionale verschillen in vormkenmerken van de soorten.

Een fotocollectie? *Fotografische collecties zijn waardevol om de dieren in hun natuurlijke omgeving vast te leggen.*

Bijzondere gedragingen, biotopen en niches kunnen fotografisch worden gedocumenteerd. Foto's lenen zich niet goed om determinaties op uit te voeren.

Bij een kleine groep van gemakkelijk en veilig te determineren kevers, vormen foto's geen problemen. Voor het overgrote deel van de keverfauna zijn foto's niet bruikbaar om determinaties op uit te voeren. De nodige details zijn niet steeds zichtbaar of voldoende duidelijk herkenbaar.

In het kort.

Collecties vormen op termijn bronnen van natuurhistorisch belang. Wetenschappelijk gezien zijn oude collecties van onschatbare waarde om de historische verspreiding van dieren en soortendynamiek in kaart te brengen. Het belangrijke voordeel van een collectie van exemplaren boven een collectie van waarnemingen of foto's is de *controleerbaarheid*.

Starten met een collectie?

Wat is de uiteindelijke (studie)doelstelling?

